

Barátság

Magyarország népei
kölcsonös megismerkedését szolgáló
folyóirat

Megjelenik hatszor egy évben

Kiadó:

Filantrop Társaság
Budapest XI., Tas vezér utca 17. IV. 4.

A szerkesztőség vezetője:
Ember Mária

A kiadásért felel:
Mayer Éva

A szerkesztőség postacíme:
1519 Budapest, Pf. 452.

Telefonszáma:

385-6297 és 203-2858

Fax: 203-2858

Fogadóórak munkanapokon
délután 3 és 5 között
XI., Tas vezér u. 17. IV. 4.
Telefon: 385-6297

ISSN 1218-0149

Egyes szám ára: 100 Ft
Előfizetési díjak:
félévre 300 Ft
egy évre 600 Ft

Előfizethető a **Barátság**
csekkszámláján:
11711034-20813402
OTP Budapest XI.,
Szent Gellért tér 3.

Terjeszti a szerkesztőség,
a HÍRKER Rt. és
a Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt.

Nyomdai munkálatok:

Comp-Press Kft.

<http://www.datanet.hu/compress>

E-mail:

comp-press@mail.datanet.hu

Felelős vezető:

Ibós Ferenc

ügyvezető igazgató

A **Barátság** megtalálható
az alábbi Internet-honlapon:
www.datanet.hu/compress

Címlapunkhoz

„Vörös hajú lányok mint a gondolat...”

Idén márciusban a Városszépítő Egyesület kiállítótermében Veress Pál festőművész legújabb *bálványos olajfestményeit* és úgynevezett *uszadéka kompozícióit* láthatták az érdeklődők. Míg az 1986-os gyűjteményes kiállításán az Ernst Múzeumban még csak érdekességképpen mutatott be néhány uszadéka szobrot, azóta egész sorozatot készített belőlük. A folyóparton és erdőben talált, a természet által „megmunkált” famaradványokat a művész már nem alakítja tovább, legfeljebb több darabot illeszt észrevétlenül egymásba, vagy faalapra kisplasztika hatású, többszereplős kompozíciókat ragaszt, amelyekben saját közreműködése a csoportosításban, a talált tárgyak közti kapcsolatok kijelölésében merül ki.

Miután városlakóként nőtt fel és éli az életét azóta is, Veress Pál számára az erdő az egzotikum világát jelenti, a furcsaságok, szokatlanságok helyét. A nem klasszikus formák iránti rajongása irányítja tekintetét a természetben található, különös formájú facsonkok, maradványok felé. Az elmúlás észrevétlenül, hétköznapi jelenségei közül a *rátalálás*, majd a *kiválasztás* gesztusával különbözteti meg a fadarabokat, s e művészi tett által csoda történik: a művész másokat is csodálkozásra tud készíteni, hiszen az egyébként érdektelennek hitt, pusztulófélben lévő tárgyakra a kiemelés által felhívja a figyelmet. Az odafigyelés pedig rangot kölcsönöz nekik, jelentéssel és jelentőséggel telítette változtatva őket. Az átalakító, formaadó munkálatokat maga a természet végzi el a fán: a víz felpuhítja, a levegő és az idő szétmállasztja, a kövek csiszolják, a férgék likacsosra rágják. Már *mementó* csupán, hajdani nagysága megfeketedett roncsa, azonban fantáziaképek szülője, képzettársítások bölcsője. E formákban a *határ* kérdése izgatja igazán a művészt: *meddig* egyszerű fadarab a fadarab, és *honnan* számítva eleven, energiával telt jelenség, amelynek formatorténéseiből élete legendája bontakozik ki, s amely képes az elmét játékos működésre készíteni. Miben áll az a teremtő gesztus, amely képes életet lehelni egy, a fövényen heverő roncsba?

Az életadás mozzanata más műveiben is foglalkoztatja a művészt. Hasonlatlan nyersanyagot nem ismernek a mesterek, tartja egy kínai mondás. Az élet és a továbbalkotás lehetőségét meglátni még a látszólag halott anyagban is – ez már valóban a mesterek kiváltsága. A hatvanas évek végén az otthon fűtésére vásárolt koks salakanyagát, a kidobásra ítélt *kokszhumul* választotta képei *alapo*zó anyagának, és kikísérletezett egy sajátos technikát, amely érdes, göcsörtös felületet kölcsönöz a vászonnak. Ennek köszönhetően festményei a maguk siktermészete felől egy újabb dimenzióba, a dombormű irányába tettek egy lépést.

Salakreliefjei visszatérő alakzatai a tagolatlan és szabálytalan formájú, elnagyolt, álló emberalakok, vagyis a sajátos *Veress-féle bálványok*, amelyeket a hatvanas évek elejétől különféle technikába ültetve jelenít meg (monotípiá, olajkép, deszkanyomat). E bálványok nagyfokú elvontságot, ugyanakkor elevenséget sűrítnek magukba, ám energiáikat mozdulatlanúságba merevítik, sokuk szinte már kövületté vált. Mintha akadály, leküzdeni való gát lennének, a régmúlt kopottas, megcsontosodott figurái. A művészt elsősorban az foglalkoztatja, hogyan lehet ezen a megmerevedettségen túllépni, és kiszabadítani az alakzatokban lefojtott energiákat. A kilencvenes évek közepétől a bálványok új generációja, fekete majd fehér szálkás kontúrú, világító szemű, élénk színekben vibráló lények sokasága jelent meg az olajképeken. A címlapunkon látható „*Tályai tündér*” valójában a régi csontos, salakos bálványok fiatal, szertelen és tüzes leszármazottja. Lobogó narancsszín hajzuhatagát, repdeső karú, meleg földszínű testét ifjonti lendület, nyári hevület hatja át. E vad, energikus mozdulatú, kiszínesedett, táncoskedvű, csupa-elevenség lények a belső erők felszabadulását és megkönnyebbülését jelzik. S ahogy az a tündéreknél lenni szokott: megsuhintanak pálcájukkal és életünkben változás következik be: átjár minket valami nagy, színes lobogás.

Bátorfi Andrea

Címlapunkon: Veress Pál „*Tályai tündér*” című olajképe (110x80 cm, 1996).
Szelényi Károly felvétele

E SZÁMUNK MEGJELENÉSÉT

a Művelődési és Közoktatási Minisztérium
és a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért” Közalapítvány
támogatta.